

ખેડૂત ઉપયોગી સંશોધન ભલામણો વર્ષ – ૨૦૦૬

(૧) જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી દ્વારા વિકસાવેલ / ભલામણ કરવામાં આવેલ વિવિધ પાકોની સુધારેલી / સંકર જાતોની માહિતી

૧.૧ જૂનાગઢ રીંગણ લીલા ગોળ-૧

આ જાતનાં રીંગણનું સરેરાશ ઉત્પાદન ૪૦૧.૦૭ કવિન્ટલ /હેક્ટર મળેલ છે. જે સ્થાનિક લીલા ગોળ જાતનાં ઉત્પાદન (૩૩૯.૫૨ કવિન્ટલ /હેક્ટર) કરતાં ૧૮.૧૩ ટકા વધારે માલુમ પડેલ છે. આ જાતનાં ફળો મધ્યમથી મોટી સાઈઝનાં, ગોળાકાર, આકર્ષક લીલા રંગનાં તથા સારી ચળકાટ ધરાવે છે. આ જાતમાં સ્થાનિક લીલા ગોળ જાત કરતાં કુલ દ્રાવ્ય ઘન પદાર્થો, પ્રોટીન, અમ્લતા, ફિનોલ તથા કુલ દ્રાવ્ય સર્કરાનું પ્રમાણ વધારે જોવા મળેલ છે. આ ઉપરાંત આ જાતમાં જેસીડ, સફેદ માખી તથા ફળ ખાનાર ઈયળનું પ્રમાણ રીંગણ સ્થાનિક લીલા ગોળ જાત કરતાં ઓછું માલુમ પડેલ છે. આ જાતની સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તાર તથા મધ્ય ગુજરાતમાં વાવેતર માટે ભલામણ કરવામાં આવે છે.

(સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (લસણ-ડુંગળી), શાકભાજી સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

૧.૨ ગુજરાત તલ -૩ (એટી-૯૩)

આ જાત ચોમાસુ તલ વાવતાં સૌરાષ્ટ્ર (વલ્લભીપુર સિવાય) વિસ્તારના ખેડૂતો માટે ભલામણ કરવામાં આવી છે. આ જાતે ગુજરાત-૧ અને ગુજરાત-૨ જાતો કરતાં અનુક્રમે ૧૩.૧ અને ૮.૬ ટકા વધારે ઉત્પાદન આપેલ છે તેમજ આ જાતમાં ગાંઠીયા માખી અને કથીરીનું નુકસાન ગુજરાત -૧ અને ગુજરાત -૨ કરતાં ઘણું જ ઓછું જોવા મળે છે. આ જાતનાં બીજ સફેદ અને મોટા છે તેમજ ૧૦૦૦ દાણાનું વજન ૩.૨૩ ગ્રામ છે. જે નિકાસ માટે ખૂબ જ અનુકૂળ છે.

(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (એગ્રી બોટોની)કૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, અમરેલી)

૧.૩ હાઈબ્રીડ નાળીયેરી -ટી×ડી (મહુવા)

હાઈબ્રીડ નાળીયેરી ટી×ડી, (મહુવા) ગુજરાતના દરિયાકાંઠાનાં વિસ્તારમાં વાવેતર માટે બહાર પાડવામાં આવેલી છે. આ જાત મધ્યમ ઉચાઈ ધરાવતી, સારી બકીંગ હેબીટ ધરાવે છે. તેમજ હાલમાં વવાતી હાઈબ્રીડ ડી×ટી ની જગ્યાએ વાવેતર માટે અનુકૂળ છે અને હાઈબ્રીડ ડી×ટી માં જે બીજ ઉત્પાદનનો પ્રશ્ન નડે છે તેને બદલે આ જાતમાં સારી રીતે બીજ ઉત્પાદન લઈ શકાશે.

(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (બાગાયત) ફળ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, મહુવા)

(૨) ધાન્ય પાકો

૨.૧ બાજરી

૨.૧.૧ બાજરી પાકને રાસાયણિક ખાતર

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારમાં દરિયાકાંઠાની ખારી જમીનમાં બાજરી ઉગાડતાં ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે બાજરીનાં પાક માટે ભલામણ કરેલ રાસાયણિક ખાતરનો અડધો જથ્થો યુરીયા અને રોક ફોસ્ફેટ સ્વરૂપે અને બીજને બેક્ટેરીયમ કલ્ચર ઈ.બી.કે.એચ.-૧ (એઝેટોબેક્ટર સ્પીસીસ) નો ૨૫ મિ.લિ. પ્રતિ કિલોનો પટ આપવાથી વધુ ચોખ્ખું વળતર મળે છે.

(પ્રાધ્યાપક અને વડા, કૃષિ રસાયણ અને જમીન વિજ્ઞાન, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

(૩) તેલીબિયાં પાકો

૩.૧ મગફળી

૩.૧.૧ મગફળી (ઉનાળુ) ને દરિયાઈ શેવાળ પ્રવાહી ખાતર

મધ્ય ગુજરાત ખેત-હવામાન વિસ્તારમાં ઝીંક અને ફેરસના સિમિત જથ્થાવાળી જમીનમાં ઉનાળુ મગફળી (જીજી-૨) ઉગાડતાં ખેડૂતોને મગફળીનું વધારે ઉત્પાદન અને નફો મેળવવા વાવેતર બાદ એકથી વધુ સૂક્ષ્મ તત્વો ધરાવતાં મિશ્રણ (ફેરસ ૨ ટકા, મેંગેનીઝ ૫ ટકા, ઝીંક ૪ ટકા, કોપર ૦.૩ ટકા અને બોરોન ૦.૫ ટકા સરકાર માન્ય સામાન્ય ગ્રેડ -૧ બરાબર) અથવા ૧.૫ ટકા વાળુ દરિયાઈ શેવાળ પ્રવાહી ખાતર વાવણી બાદ ૧૫, ૩૦ અને ૪૫ દિવસે છાંટવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, માઈક્રો ન્યુટ્રીયન્ટ પ્રોજેક્ટ, આણંદ કૃષિ યુનિ., આણંદ અને સંશોધન અધિકારી, મત્સ્ય સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, ઓખા)

૩.૧.૨ મગફળી (જીજી-૨) - દરિયાઈ શેવાળ પ્રવાહી ખાતર

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારમાં ઝીંક અને ફેરસની ઉણપવાળી જમીનમાં ચોમાસુ મગફળી ઉગાડતાં ખેડૂતોને મગફળીનું વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવવા ૩.૫ ટકા દરિયાઈ શેવાળ પ્રવાહી ખાતર વાવણી બાદ ૧૫, ૩૦ અને ૪૫ દિવસે છાંટવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

(સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, માઈક્રો ન્યુટ્રીયન્ટ પ્રોજેક્ટ, આણંદ કૃષિ યુનિ., આણંદ અને મદદનીશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, સૂકી ખેતી સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, જામખંભાળીયા અને સંશોધન અધિકારી, મત્સ્ય સંશોધન કેન્દ્ર, ઓખા)

૩.૧.૩ મગફળીને રાસાયણિક ખાતર અને બીજને બેક્ટેરીયમ કલ્ચરની માવજત

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારમાં દરિયાકાંઠાની ખારી જમીનમાં મગફળી ઉગાડતાં ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે મગફળી પાક માટે ભલામણ કરેલ ના.ફો.પો. રાસાયણિક ખાતરનો અડધો જથ્થો (૧૨.૫-૨૫-૦) યુરિયા અને રોક ફોસ્ફેટ સ્વરૂપે અને બીજને બેક્ટેરીયમ કલ્ચર (ઈ.બી.જે-૩) નો ૫૮ ૨૫ મિ.લિ. પ્રતિ કિલો આપવાથી વધુ ચોખ્ખું વળતર મળે છે.

(પ્રાધ્યાપક અને વડા, કૃષિ રસાયણ અને જમીન વિજ્ઞાન, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

૩.૧.૪ મગફળીમાં નીંદણ નિયંત્રણ

ચોમાસુ મગફળીમાં નીંદણ નિયંત્રણ માટે જુદા જુદા સેન્ટ્રીય તત્વોની ચકાસણી કરતાં મગફળીનાં ઉગાવા પહેલાં ફલુકલોરાલીન હેક્ટર દીઠ ૦.૯ કિલોગ્રામ સક્રિય તત્વ મુજબ આપવાની સરખામણીએ ઘઉંનું કુવળ ૫ ટન / હેક્ટર મગફળી વાવતાં પહેલાં જમીનમાં ભેળવવાનું સારું જણાયેલ છે. તેથી દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-આબોહવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતો મગફળીનાં પાકમાં સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ માટે ફલુકલોરાલીનની જગ્યાએ ઘઉંનું કુવળ જમીનમાં ભેળવી શકે છે.

(પ્રાધ્યાપક અને વડા, કૃષિ વિજ્ઞાન વિભાગ, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

૩.૧.૫ મગફળીમાં એલે કોર્પીંગ

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતોને મગફળીનું વધારે ઉત્પાદન અને ચોખ્ખી આવક મેળવવા ૯.૬ મીટરની પહોળાઈએ વાવેતર કરવામાં આવેલ ગલીરીસીડીયાની બે હાર વચ્ચે (એલે કોર્પીંગ) મગફળી જી.જી.-૨૦ ને હેક્ટરે ૫ ટન છાણિયું ખાતર આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

(સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, મુખ્ય સૂકી ખેતી સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, તરઘડીયા)

૩.૧.૬ મગફળી પાકને સેન્ટ્રીય ખાતર

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતોને સૂકી ખેતી પરિસ્થિતિમાં મગફળીનું વધારે ઉત્પાદન અને ચોખ્ખી આવક મેળવવા માટે ૨૦ સે.મી. ઉડાઈએ ખેડ એકાંતરે ચાસમાં એકાંતર વચ્ચે કરવી તેમજ ૫ ટન છાણિયું ખાતર / હે અને ભલામણ મુજબનું રાસાયણિક ખાતર (૧૨.૫ - ૨૫-૦ કિલો પ્રતિ હે.) આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

(સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, મુખ્ય સૂકી ખેતી સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, તરઘડીયા)

૩.૨ દિવેલા

૩.૨.૧ દિવેલા પાકને નાઈટ્રોજનયુક્ત ખાતર

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારમાં પિયત પરિસ્થિતિમાં સંકર દિવેલા જી.સી.એચ-૬ ઉગાડતાં ખેડૂતોને દિવેલા બીનું મહત્તમ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખી આવક મેળવવા ભલામણ કરેલ નાઈટ્રોજનનાં જથ્થા સાથે હેક્ટરે ૪૦ કિલોગ્રામ ફોસ્ફરસ આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.
(સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, મુખ્ય તેલીબિયાં સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

૩.૩ તલ

૩.૩.૧ તલ પાકને રાસાયણિક ખાતર

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-આબોહવામાન વિસ્તારમાં તલની વધારે આવક મેળવવા હેક્ટરે ભલામણ કરેલ રાસાયણિક ખાતર (૫૦ કિલોગ્રામ નાઈટ્રોજન, ૨૫ કિલોગ્રામ ફોસ્ફરસ) ઉપરાંત ૨૦ કિલોગ્રામ સલ્ફર આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.
(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (કૃષિ વનસ્પતિશાસ્ત્ર) કૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, અમરેલી)

૩.૩.૨ તલમાં માથા બાંધનારી ઈયળનું નિયંત્રણ

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં સૂકી ખેતી પરિસ્થિતિમાં તલનાં પાકની ખેતી કરતાં ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે, તલનાં માથાં બાંધનાર ઈયળનાં નુકસાનની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા સરેરાશ ૨૦ છોડ દીઠ ૫ ઈયળ મુજબ જોવા મળે ત્યારે તેનાં નિયંત્રણ માટે એન્ડોસલ્ફાન ૦.૦૭ ટકા અને મોનોક્રોટોફોસ ૦.૦૪ ટકાનો વારા ફરતી છંટકાવ કરવો. (ખર્ચ-આવકનો ગુણોતર - ૧:૪.૮૧)
(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (કિટક), સૂકી ખેતી સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, તરઘડીયા)

(૪) કઠોળ પાકો

૪.૧ ચણા

૪.૧.૧ ચણા પાકમાં લીલી ઈયળનું નિયંત્રણ

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારના ખેડૂતોને ચણાનાં પાકમાં લીલી ઈયળનાં અસરકારક અને અર્થક્ષમ નિયંત્રણ માટે પાવર સ્પ્રેયરથી એન્ડોસલ્ફાન ૦.૨૧ ટકા (હેક્ટરે ૨૦૦ લિટર પાણીમાં એન્ડોસલ્ફાન ૧.૨ લિટર દવા) ના બે વખત લો વોલ્યુમ છંટકાવ (ખર્ચ-આવકનો ગુણોતર ૧:૭.૬૬) પ્રથમ છંટકાવ પાકની ૫૦ ટકા ફૂલ અવસ્થાએ અને ત્યારબાદ બીજો છંટકાવ ૧૫ દિવસે કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.
(મદદનીશ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, (કિટક), કઠોળ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

(૫) રોકડીયા પાકો

૫.૧ કપાસ

૫.૧.૧ કપાસને સેન્દ્રીય ખાતર

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત હવામાન વિસ્તારમાં ચોમાસુ ઋતુમાં વરસાદ આધારીત સંકર કપાસ-૮ ઉગાડતાં ખેડૂતોને મહત્તમ કપાસ બીનું ઉત્પાદન, ચોખ્ખી આવક અને ભેજ સંગ્રહ માટે દર વરસે ૩૦ સે.મી. ઉડી ખેડ કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે કપાસનું વધુ ઉત્પાદન, આવક અને ભેજ સંગ્રહ માટે તેઓને હેક્ટરે ૧૦ ટન સેન્દ્રીય ખાતર આપવાની પણ ભલામણ કરવામાં આવે છે. પાકને ભલામણ પ્રમાણે હેક્ટરે ૮૦ કિલોગ્રામ નાઈટ્રોજન આપવો જોઈએ. (સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, કૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, ધારી)

(૬) બાગાયતી પાકો

૬.૧ નાળીયેરી

૬.૧.૧ નાળીયેરી (ડી×ટી) પાકમાં ટપક સિંચાઈ

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત હવામાન વિસ્તારમાં હાયબ્રીડ નાળીયેરી (ડી×ટી) ઉગાડતાં ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે ટપક સિંચાઈ દ્વારા એક માસનાં અંતરે છોડ દીઠ ૨૭૦ ગ્રામ યુરીયા આપવું. નાળીયેરીનાં થડ ફરતે ૧ મીટર દૂર ચાર ડ્રીપર ગોઠવી, દરેક ડ્રીપરનો પ્રવાહ પ્રતિ કલાક ૮ લિટર રાખી, આ ટપક પદ્ધતિ ઓકટોબરથી ફેબ્રુઆરી દરમ્યાન દરરોજ દોઠ કલાક અને માર્ચથી આગળ દરરોજ અઢી કલાક ચાલુ રાખવાથી ઉત્પાદનને અસર કર્યા વગર ૪૭ ટકા પિયત પાણીનો બચાવ કરી શકાય છે (પ્રાધ્યાપક અને વડા, બાગાયત વિભાગ, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

૬.૧.૨ નાળીયેરી પાકને રાસાયણિક ખાતર

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાનની દરિયાકાંઠાની જમીનમાં નાળીયેરી (ડી×ટી) ઉગાડતાં ખેડૂતોને ખારા પિયત પાણીમાં વધારે ચોખ્ખું ઉત્પાદન અને ચોખ્ખી વધારે આવક મેળવવા જૂન અને ઓકટોબરમાં બે સરખા હપ્તામાં છોડ દીઠ ૨ કિલોગ્રામ નાઈટ્રોજન, ૧ કિલોગ્રામ ફોસ્ફરસ અને ૨ કિલોગ્રામ પોટાશ આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક (બાગાયત), ફળ સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, માંગરોળ)

(૭) શાકભાજીનાં પાકો

૭.૧ રીંગણ

૭.૧.૧ રીંગણ (ઉનાળુ) માં ટપક પિયત પદ્ધતિ

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતોને ઉનાળુ રીંગણી (લીલા ગોટા)માં વધુ નફો અને પિયત પાણીનાં કાર્યક્ષમ ઉપયોગ માટે ટપક પદ્ધતિથી ૧.૦ બાષ્પિભવનાંકે પિયત આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. આ માટે દરેક હારમાં (૯૦ સે.મી. અંતરે) પાણીની નળીઓ ગોઠવી તેના પર ૬૦ સે.મી. ના અંતરે ૪ લિટર પ્રતિ કલાકની ક્ષમતાના ટપકીયાં ગોઠવવા અને આ પદ્ધતિ એકાંતરા દિવસે ૧.૨ કિલોગ્રામ પ્રતિ ચો. સે.મી. ના દબાણે ૧ કલાક અને ૫૦ મીનીટ ચલાવવી.

પિયત પાણીની અછતની પરિસ્થિતિમાં ૨૦ ટકા પાણીનો બચાવ કરવા અને ૦.૨૧ હેક્ટર વધારાની જમીન પિયત હેક્ટર લાવવા ૦.૮ બાષ્પિભવનાંકે ટપક પિયત પદ્ધતિ અપનાવવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

વધુ નફો મેળવવા માટે ઘઉંનાં કુવળનું આવરણ ૫ ટન પ્રતિ હેક્ટર પ્રમાણે પાથરવાની પણ ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે.

(પ્રાધ્યાપક અને વડા, એગ્રોનોમી વિભાગ, જૂક્યુ, જૂનાગઢ)

(૮) ઘાસચારાના પાકો

૮.૧ કઠોળ વર્ગનાં ઘાસ સાથે ઘાસ

ઉત્તર સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતોને વરસાદ આધારીત પરિસ્થિતિમાં આર્થિક વધુમાં વધુ લીલા ચારા અને સુકા ચારાનું ઉત્પાદન મેળવવા એક હાર કલીટોરીયા અને બે હાર મારવેલ ઘાસ (ઝીઝવો) (૧:૨) ની ઉગાડવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

(સહ સંશોધન વૈજ્ઞાનિક, ગૌચર સંશોધન કેન્દ્ર, જૂક્યુ, ધારી)

(૯) મસાલાનાં પાકો

૯.૧ ધાણા

૯.૧.૧ ધાણા પાકમાં કુવારા પિયત પદ્ધતિ

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર ખેત-હવામાન વિસ્તારનાં ખેડૂતોને ધાણાનાં પાકમાં વધુ નફો મેળવવા માટે લઘુ કુવારા પદ્ધતિથી ૦.૮ બાષ્પિભવનાંકે પિયત આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. આ માટે ૧.૮ મીટરનાં અંતરે એકાંતરે જોડીયા હારમાં (૩૦-૬૦-૩૦ સે.મી.) પાણીની નળીઓ ગોઠવી તેના પર ૨.૫ મીટરનાં અંતરે ૩૫ લિટર પ્રતિ કલાકની ક્ષમતાના કુવારા ગોઠવવા અને આ પદ્ધતિ એકાંતર દિવસે ૧.૨ કિ.ગ્રા. પ્રતિ ચોરસ સે.મી. નાં દબાણે ચલાવવી.

(પ્રાધ્યાપક અને વડા, એગ્રોનોમી વિભાગ,, જૂહુ, જૂનાગઢ)

૯.૧.૨ ધાણામાં ભોટવાનું નિયંત્રણ

દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્રના ખેડૂતો માટે ભલામણ કરવામાં આવે છે કે ધાણાને બરાબર સુકવ્યા બાદ અંદરનાં ભાગમાં પ્લાસ્ટીકનાં આવરણવાળા શણનાં કોથળા (ખર્ચ-આવકનો ગુણોતરશ-૧:૧૧.૫૭) અથવા ૩૫ માઈક્રોન ઘટ વળાંટવાળી પોલીથીલીન (એચ.ડી.પી.ઈ.) બેગ (ખર્ચ-આવકનો ગુણોતર -૧:૭.૨૩)માં ભરવાથી કાપણી બાદ ૧૦ માસ સુધી તમાકુનાં ભોટવા (સીગારેટ બીટલ) સામે રક્ષણ આપે છે.

(મદદની સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી, (કિટક), પીએચટીએસ, એપીઈ ડીપાર્ટમેન્ટ, કૃષિ ઈજનેરી અને ટેકનોલોજી કોલેજ, જૂહુ, જૂનાગઢ)

(૧૦) કૃષિ ઈજનેરી

૧૦.૧ કેરી પોઝીશનર

આંબાનું વાવેતર કરતાં ખેડૂતોને કેરી ઉતરવા માટે પોઝીશનરનો ઉપયોગ કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે કે, જેથી ૧ થી ૨ સે.મી. લંબાઈની ડીટ , સાથે ફળ ઉપર સફેદ પડ મેળવી શકાય અને નજીકથી કેરી ઉતારી શકાતી હોવાતી પાકેલી કેરીની પસંદગી સાથે કેરી ઉતારી શકાય છે. આ સાધનાં ઉપયોગથી દેશી સરખામણીમાં વધારાનો આર્થિક ફાયદો મળે છે.

(સંશોધન વૈજ્ઞાનિકશ્રી, (કૃષિ ઈજનેરી), આરટીટીસી, જૂહુ, જૂનાગઢ)

૧૦.૨ પોસ્ટ હોલ ડીગર

એન્જીન સંચાલિત ખાડા કરવાનું યંત્ર ખેતરની ફરતે વાડનાં થાંભલા ખોડવા તેમજ બાગાયતી છોડની રોપણી કે વનીકરણ માટેનાં ખાડા ખોદવા માટે ઉપયોગી છે. આ યંત્રથી એક કલાકે ૬ ઈંચ ગોળાઈ અને ૧૮ ઈંચ ઉંડાઈનાં આશરે ૨૫ થી ૩૫ ખાડા કરી શકાય છે. એક ખાડો તૈયાર કરવા માટે રૂ.૨.૧૬ નો ખર્ચ થાય છે, જે મજૂર દ્વારા (રૂ.૫.૬૦) અને ટ્રેક્ટર સંચાલિત યંત્ર (રૂ. ૪.૧૦) ની સરખામણીમાં ઘણો ઓછો આવે છે. આ યંત્રની સંતોષકારક કામગીરીને ધ્યાને લેતાં, ખેડૂતો ઉત્પાદકો તેમજ અન્ય વપરાશકારોનાં ઉપયોગ માટે આ યંત્રની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

(પ્રાધ્યાપકશ્રી અને વડા, ફાર્મ મશીનરી અને પાવર વિભાગ, કૃષિ ઈજનેરી અને ટેકનોલોજી કોલેજ, જૂહુ, જૂનાગઢ)